

Ordföranden har ordet

I det förra numret av Anletsbladet önskade jag er alla en varm och härlig sommar och det fick vi verkligen. Kanske i varmaste laget i min smak men man har inte kunnat göra annat än att lata sig. Med ankomsten av något svalare väder har lusten att sätta händerna i släktforskning kommit tillbaks igen.

Hösten inleds som vanligt med Släktforskarförbundets årsstämma som detta år hålls i Växjö. Vi är några som kommer att åka dit och titta runt. Har vi tur kanske vi till och med kan hitta någon intressant föredragshållare som vi kan locka ut till oss så småningom.

För närvarande har vi inte bokat in några cirklar så det är fritt fram att önska sig något. Maila i så fall förslag till cirkel@botvid.org så ska vi se vad vi kan göra för att uppfylla era önsningar. Något som dock är inbokat är datumet för Öppet Hus. I år kommer det att gå av stapeln den 1 december så notera det i era kalendrar.

I nästa nummer återkommer vi med program för denna dag. □

Carin

Rapport från släktforskardagarna

Släktforskarförbundets årsstämma i Växjö 31 aug 2018

Denna eftermiddag inleddes med en informationskonferens.

Arkivutredare Lars Ilshammar berättade om sitt nya uppdrag: "En översyn av arkivområdet och Riksarkivets nya roll" Uppdraget innebär att säkerställa samhällets tillgång till allmänna handlingar nu och i framtiden. Detta skall redovisas senast 18 nov 2019.

Lars och hans arbetsgrupp ska göra en bakgrunds- och framtidsanalys, se över arkivlagstiftningen och se över Riksarkivets roll i detta arbete, fundera över hur den digitala transformationen bör ske och även se över vad som ska digitaliseras och hur urvalet av det ska ske. Ett viktigt uppdrag för att säkerställa all den information som finns i olika arkiv.

Efter en bensträckare tog Niclas Hertzman från Arkiv Digital över mikrofonen och berättade om nyheter i den se-

naste versionen av programmet. Alla gamla koder är nu bortplockade och programmet är helt anpassat till webben <https://app.arkivdigital.se>. Vad vi kan förvänta oss i framtiden från AD är Sveriges befolkning 1985 och 1940.

När det blev dags för årsstämman, hälsade stämmans ordförande välkommen med att berätta att de hade haft 3 månaders rekordvärme. Vi hade lite svårt att tro detta efter förmiddagens hällregn. Nåväl, Växjö levde idag upp till epitetet "Sveriges golvbrunn".

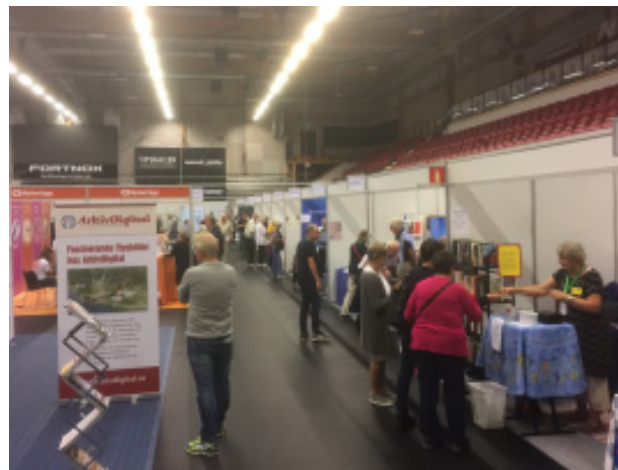
Själva stämman löpte friktionsfritt förutom när vi kom till punkten ekonomi. Som vanligt blev det ganska stora diskussioner om medlemsavgiften till förbundet, men slutligen kunde vi enas om en höjning enligt den plan som föreslogs föregående år och som vi i vår förening haft till grund för vår egen avgift. Förbundsstyrelsen fick också

med sig från stämman att de skulle vara ytterst "sparsamma".

Så var årets stämehandling avslutade och det är bara att se fram emot att vandra runt på mässan i morgon. □

Text: Carin Johansson

Foto: Mats Johansson

FöreningsInfo

BOTVIDSBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningens adress

Botvidsbygdens Släktforskarförening
c/o Anita Karlsson, Grytstigen 80
147 52 Tumba. Tel. 530 33310,
mobiltfn. 070-331 0916

Hemsida: www.botvid.org

Webbmaster: Mats Johansson, 608 2396

Styrelsen (riktnr. 08)

Ordf. Carin Johansson, 778 0251
V.ordf. Mats Johansson, 608 2396
Skr: Anita Karlsson, 530 33310
Kassör: Inger Feldhofer tel. 778 2351
Ledamot: Charlotta Eskilson, 778 9814
Ledamot: Monica Andersson, 531 77911
Ledamot: Ulla Britt Magnusson, 530 35202
Suppl. Arne Mattsson, 530 37116
Suppl. Barbro Ericsson, 070-574 2681

AnletsBladet

Ansv.utg. Carin Johansson, 778 0251
E-post: carin@medicalservice.se
Red. Arne Mattsson, tel. 530 37116
E-post: armatt@telia.com
Monica Andersson, 531 77911
E-post: monica.andersson@storskiftet.se

Avgifter

Årsavgiften erläggs senast 1 mars.
Medlemsavgift 2018: 200:-
Famijemedlem: 50:-
Plusgiro: 419 06 23-1

Om du flyttar...

Anmäl din nya adress till:
Inger Feldhofer tel. 778 2351
E-post: inger@feldhofer.se

Styrelsen informerar

Styrelsemöten

Höstens styrelsemöten kommer att hållas onsdagarna den 26/9, 24/10, 21/11.

Medlemsträffar

Höstens medlemsträffar blir den 19/9, 17/10, 19+20/11 och 1/12 (öppet hus).
Läs mer under kalendarium på sid. 3.

AnletsBladet

söker medförfattare

Snart är det dags för nästa AnletsBlad och till dess behöver vi material. Artiklar, korta eller långa, smånotiser s.k "fynd" under forskningen m.m. Vassa pennan och skrivtidningen är till för Dig!

Redaktörerna

Studiebesök Nordiska museets arkiv och bibliotek

Foto från ca 1910. Källa: Wikipedia

Vid vårens sista medlemsaktivitet 23/5, besökte vi Nordiska museets arkiv och bibliotek och blev visade runt av bibliotekarien Mathilda Ängkvist och arkivarien Maria Muskos. Båda menade att det kunskapscentrum som arkivet och biblioteket utgör är hjärtat i museet. Under sommaren har det varit stängt för ombyggnad men öppnar på nytt 4 september.

Nordiska museets bibliotek är ett specialbibliotek som grundades på 1880-talet. Böcker och annat material finns inom ett flertal ämnesområden. Från början fanns främst etnologisk facklitteratur men nu hittar man mycket annat här. Bortsett från de böcker som köps in inför utställningar och projekt så är några exempel på den bredd som finns: dräktskicket för allmogen, böcker om reklam, modelitteratur, kataloger från till exempel Ikea och Åhléns, Adelskalendern, Gods och gårdar, hembygds litteratur, äldre veckotidningar. Biblioteket har också en av Sveriges finaste litteratursamlingar om jakt. Man har inte så många personhistoriska skildringar men mycket om olika yrken. Det finns inte heller bara böcker och tidskrifter utan även mönster till och avbildningar av folkdräkter och modekläder jämte tygprovsamling. Man får låna hem större delen av materialet och kan gå och titta själv bland böckerna i biblioteket utom i en äldsta samlingen.

En kultur som höll på att försvinna skulle dokumenteras och det blev grunden till Nordiska museets arkiv. Här

finns material från hela landet bland annat personarkiv och brevarkiv. Arkivet har också vissa skråhandlingar som tyvärr är svåra att söka och även hitta i. Det finns ett skråregister som även omfattar vad som finns på exempelvis Kungliga biblioteket och Stockholms stadsarkiv. Förr gjordes insamlingar av olika andrahandsberättelser men nu samlas bara den egna erfarenheten in. Det kan exempelvis röra sig om vitt skilda ämnen som slakt och havandeskap och barnsäng. Enklare insamlingar kan ske via internet. Som släktforskare hittar man kanske inte berättelser som går att koppla till en viss person även om de som varit meddelare kan sökas på namn, utan det allra mesta är bygdeberättelser. Här finns omfattande kortregister att botanisera bland för att se vad som finns berättat; skrönor, seder, ramsor mm från en viss ort eller by. Det Topografiska bildarkivet innehåller byundersökningar, mätningar, teckningar, fotografier och kartor, noggrant uppmätta byggnader och föremål. Här gäller det att ha lite tur, det kan finnas mycket material om en by men inget om grannbyn.

Arkivets material finns i Nationell ArkivDatabas (NAD). Det finns inga öppna samlingar så ett tips är att skicka sin fråga via mejl innan besöket för att få hjälp att söka och ta fram material. Mer information om allt som finns i arkivet och biblioteket, öppettider och bra tips inför besöket finns att läsa om på www.nordiskamuseet.se/samlingar/om-samlingarna

Text: Charlotta Eskilson

Pesten

Pestbacillen, *Yersinia pestis*, har varit människans följeslagare genom flera århundraden.

Den överförs via loppor på svartråttan som är dess huvudsakliga värdjur. När svartråttan dör söker sig loppan till bl. a. människan. Även bett från infekterade svartråttor orsakar pest.

Det finns tre olika sorters pest: böldpest, lungpest och blodpest. För böldpesten var dödligheten 30-70%, medan lungpest och blodpest alltid ledde till döden.

Historikern Samuel Loenbom har an-

givit att det inträffade 41 pestfarsoter i Sverige under åren 1230-1710.

Under åren 1347-1353 rasade Digerdöden i den gamla världen. Digerdöden, eller Svarta Döden, är väl den pestepidemi som är mest känd. "Nya rön visar att så många som 2/3 av befolkningen dog" (Dick Harrison).

I Blekinge dog ungefär en tredjedel av befolkningen under peståret 1710. Enbart i Karlskrona begravdes 6 000 personer. Signaturen Sture Moberg har skrivit en artikel om pesten i Huddinge 1710-1711. Han antar, utifrån anteckningar i dödböckerna, att det var cirka 175 personer som dog av pesten. Naturligtvis var det många som insjuknade men tillfrisknade. Från oktober 1710 begravdes flera personer om dagen. De 175 döda fördelade sig på 55 hemman. Den värst drabbade gården/byn, var Flemingsberg med 21 döda.

Efter 1720 har Europa varit förskonat från pest.

I Manchuriet härjade lungpesten 1910-1911 och 1920-1921. Idag finns effektiva läkemedel mot lungpesten och det finns också vacciner. □

Text: Monica Andersson

Källor: Christer Nilsson: *Fursten och folket*

Sture Moberg: *Ett ögonblick i Huddinges historia*

Visste ni att...

... att Riksarkivet erbjuder "Öppna föreläsningar" gratis?

Plats: Föreläsningssalen. Tid: 16.00 – 17.00

I höst har man följande program:

23 oktober – Marie Steinrud, FD etnologi

"Såsom en slöverska. Skådespelerskor i Stockholm 1780-1850"

20 november – Heiko Droste, professor historia

"Das geschäft mit Nachrichten. Ein barocker Markt für soziale Ressourcen"

Beskriver den nyhetsmarknad på 1600-talet som fanns bland samhällets toppskikt.

11 december – Fatima Bremmer, journalist och författare

"Ett jävla solsken: En biografi om Ester Blenda Nordström"

Efterlysning

Dela dig av dina gamla foton!

Du har säkert en intressant bild ligande i gömmorna. Skicka in den till oss tillsammans med några rader om vad bilden visar.

Carin

Kassören meddelar...

Nya medlemmar:

Sedan manusstoppet för **AnletsBladet** nr. 2/2018 har föreningen fått 1 ny medlem som hälsas hjärtligt välkomna.

Pär Sandström

Huddinge

KALENDARIUM

Möteslokal: Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba. Buss 715 avgår från Tumba C och stannar utanför lokalen.

19/9 kl. 19.00 Medlemsträff

"**Läcka kommer på farkosten**" – när Riksarkivet höll på att gå under i Hjälmarén. Endast en gång under Riksarkivets 400-åriga historia har man beslutat om en evakuering från Stockholm. Det var under sommaren 1713 som man i största hemlighet förde rikets allra viktigaste handlingar från Stockholm, via Mälaren och Hjälmarén, till Örebro. På vägen hände dock något som kunde ha fått ödesdigra följder för svensk historieskrivning!

Håkan Henriksson berättar.

Kaffe serveras från kl 18.30.

Entré 20:-. Icke medlemmar 40:-.

17/10 kl. 19.00 Medlemsträff

Leif Mörkfors kommer till oss och berättar om arbetet bakom TV-serien "Det sitter i väggarna"

Kaffe serveras från kl 18.30.

Entré 20:-. Icke medlemmar 40:-.

19+20/11 kl. 17.00 Studiebesök

Vi gör två studiebesök på Riksdagsbiblioteket. Mer information om dessa besök kommer i nästa nummer av Anletsbladet. Föranmälan kommer att behövas.

1/12 kl. 10-15 Öppet hus

För fjärde året i rad hålls hela Broängsgården öppen för olika släktforskaraktiviteter. Programmet presenteras i nästa nummer av Anletsbladet.

Forskarrummets öppettider

Följande onsdagar under hösten 2018 är forskarrummet i Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba öppet.

12 sep (13-17)	26 sep (13-17)
3 okt (18-21)	10 okt (13-17)
24 okt (13-17)	31 okt (18-21)
7 nov (13-17)	14 nov (13-17)
21 nov (13-17)	28 nov (18-21)
5 dec (13-17)	12 dec (13-17)

Mikrohistoria med Anna Götlind

Medlemsträffen den 18 april handlade om sockenbarnet August Teodor Blomqvist. Anna Götlind, professor vid Stockholms Universitet, berättade för oss hur man kan skriva mikrohistoria. Det är ett historievetenskapligt perspektiv, där utgångspunkten kan vara exempelvis en person, en plats eller en händelse.

Utgångspunkten för Anna Götlind hade i detta fall varit en bild som en god vän visade för henne.

Mannen var August Teodor Blomqvist och historien om honom var att han var ett barn till kung Oskar I och en hovdam. Han hade hittats på Drottningholm i en vacker korg. Hur var det nu med denna fantastiska historia? Anna började med födelseboken och upptäckte att August Teodor var född 1854 i Täby och son till en båtsman Litzén och hans hustru. När pojken var 2 år flyttade man till Lovö där fadern blev statdräng. 1859 flyttade familjen till Ulvsunda där fadern också arbetade som statdräng. När August Teodor är 6 år dör båda hans föräldrar med 3 veckors mellanrum. Vem tar hand om en föräldralös 6-åring på 1860-talet? Nu börjar mikrohistorien: Anna vill belysa bl a lokalsamhällets skyddsnät genom platsbesök och att prata med folk. Ringarna kring den enskilde personen blir större och bildar samhällshistorien. Omsorgen om fattiga och föräldralösa barn under 1860-talet kunde se ut så här: I första hand var det släkten som tog sig an barnet. Faddrarna kunde göra det, men i praktiken var fadderskapet mer en symbolisk handling. I städerna fanns barnhus och barnhem. På landet blev det ofta rotegång, dvs barnen fick flytta runt bland går-

darna. Det vanligaste såg Anna Götlind var att man blev sockenbarn/fosterbarn. Utauktionering till lägstbjudande var inte vanligt i Bromma. Den föräldralöse August Teodor skickades tillbaka till Lovö, eftersom han inte hade hemorts rätt i Bromma. Man måste ha bott i socknen 6 månader, men för lille August Teodor fattades 10 dagar. Hur var då omsorgen på Lovö? Hur omsorgen var organiserad var helt upp till varje socken. Det fanns en Fattigvårstyrelse som såg till att barnen fick ett hem, mat, kläder, skor och en passande syssla. Sockenbarnen placerades ofta i statarhem eller hos en änka. Fattigräkenskaperna är en guldgruva att ösa information ur. Man skrev upp allt som betalades ut till varje barn. På 1860-talet hade man en fast taxa där en pojke gav 18,75 riksdaler och en flicka 18 riksdaler per kvartal. Taxan ändrades senare till 50 riksdaler per år för både pojkar och flickor.

August Teodor kom som fosterbarn till prästgårdssmeden på Lovö prästgård. Anna Götlind kunde se att smederna hade många fosterpojkar som på så sätt lärde sig ett yrke. Pojken gick i skola på Drottningholmsmalmen,

som var socknens skola och från 1724 knuten till hovet. Här gick barn ur alla samhällsklasser.

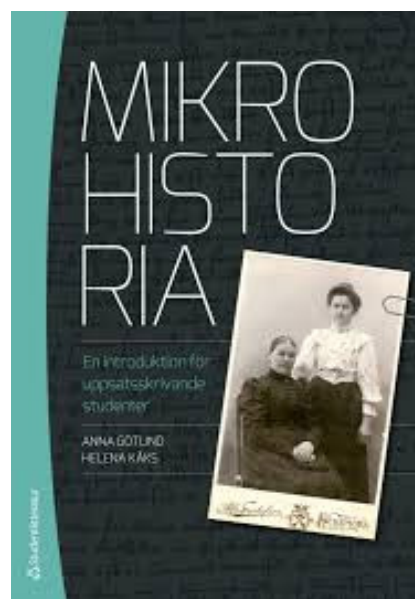
Från 16 års ålder fick August Teodor klara sig själv. Han tog ut flyttbetyg två gånger för att flytta till Stockholm, men han ångrade sig. Många av fosterbarnen från Lovö flyttade till Stockholm. 1889 gifter han sig med Christina Gustava och de får flera barn. Ett av barnen dör i en difteri-epidemi 1899. Många barn dog och denna epidemi är också en del av mikrohistorien.

August Teodor Blomqvist avled 1941 i Sånge.

Anna Götlind berättade att historien om det kungliga hittebarnet hade gått på kvinnolinjen i familjen, medan man på manssidan berättat att August Teodor velat byta namn till Litzén, d.v.s faderns soldatnamn. En av damerna i släkten kunde inte förlåta Anna Götlind för att hon ”spräckt” hittebarnshistorien och hävdade envist att den var sann.

Anna Götlind har skrivit boken ”Mikrohistoria” som är en introduktion för uppsatsskrivande studenter, men som jag tror att vi som släktforskare också har stor glädje av.

Text: Monica Andersson
Foto: Ingemar Magnusson

Källa: Bild: Wikipedia